

**P R Z E G Ł A D Z A C H O D N I O P O M O R S K I
R O C Z N I K X X X I I (L X I) R O K 2 0 1 7 Z E S Z Y T 4**

MAŁGORZATA Świąder, KATARZYNA TOKARCZYK-DOROCIĄK,

SZYMON SZEWRĄŃSKI, JAN KAZAK

Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Wydział Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji

e-mail: malgorzata.swiader@upwr.edu.pl, katarzyna.tokarczyk@upwr.edu.pl,

szymon.szewranski@upwr.edu.pl, jan.kazak@upwr.edu.pl

**REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA
ZACHODNIOPOMORSKIEGO JAKO INSTRUMENT WSPARCIA
W ZAKRESIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII**

Słowa kluczowe: regionalny program operacyjny, odnawialne źródła energii, bezpieczeństwo energetyczne

Keywords: Regional Operational Programme, renewable energy sources, energy security

Wprowadzenie

Wytyczne wspólnotowe w zakresie polityki energetycznej obligują państwa członkowskie do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, ochrony klimatu oraz rozwoju rynku odnawialnych źródeł energii (OZE)¹. W związku z tym na szczycie europejskim w październiku 2014 roku przyjęto nowe ambitne cele strategiczne, które obligują do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 40% (do 2030 roku w stosunku do 1990 roku) oraz do 27-procentowego

¹ M. Ruszel, *Polska perspektywa pakietu energetyczno-klimatycznego*, „Nowa Energia” 2009, nr 4 (10), s. 5–8, http://ik.org.pl/cms/wp-content/uploads/2011/05/Polska-perspektywa-pakietu-energetyczno-klimatycznego-_M.-Ruszel-nr-4_2009_NE.pdf (dostęp: 24.03.2015).

udziału OZE w końcowym zużyciu energii na poziomie Unii Europejskiej². Wymienione cele stanowią zatem wyzwania oraz priorytety dla wszystkich państw przy tworzeniu krajowych oraz regionalnych polityk rozwoju. Wypracowanie tych rozwiązań oraz ich sprawne wdrożenie umożliwiają środki europejskie. Warunki wykorzystania funduszy europejskich dla Polski na lata 2014–2020 określa umowa partnerska (UP), na podstawie której przygotowano zostały krajowe oraz regionalne programy operacyjne (RPO)³. Standardowa struktura RPO zawiera informacje dotyczące osi priorytetowych działań⁴, priorytetów inwestycyjnych, a także klasyfikację kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

Zasadniczym celem niniejszego opracowania jest zaprezentowanie podziału środków europejskich na odnawialne źródła energii w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego* (RPO WZP). Za kolejne cele badawcze obrano przedstawienie zakresu i kategorii interwencji dotyczących OZE w woj. zachodniopomorskim oraz porównanie z innymi województwami.

Cele krajowej polityki energetycznej wobec województwa zachodniopomorskiego

Realizacja wspólnotowej polityki energetycznej możliwa jest dzięki wypełnianiu zobowiązań zawartych w długo- oraz średniookresowych strategiach rozwoju kraju, wspomaganym przez polityki regionalne i lokalne. W *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju – Polska 2030* przedstawiono kierunki interwencji związane z zapewnieniem bezpieczeństwa energetycznego oraz ochroną i poprawą stanu środowiska. Wspomniane aspekty obejmują m.in. modernizację infrastruktury, sieci elektroenergetycznych, ciepłowniczych czy dywersyfikację kierunków pozyskiwania gazu⁵. Większą szczegółowością charakteryzuje się *Strategia Rozwoju Kraju 2020* (SRK 2020), która zawiera najważniejsze założenia dla

² A. Gawlikowska-Fyk, *Nowy pakiet klimatyczno-energetyczny do 2030 r.*, „Biuletyn Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych” 2014, nr 8 (1120), https://www.pism.pl/files/?id_plik=16213 (dostęp: 29.02.2016).

³ Najwyższa Izba Kontroli, *Informacja o wynikach kontroli. Rozwój i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii elektrycznej*, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,4068,vp,5176.pdf> (dostęp: 29.02.2016).

⁴ Centralny Punkt Informacyjny FE, *Fundusze Europejskie 2014–2020. Cz. 1. Założenia, strategie, dokumenty*, s. 2, www.enterprise.fundusz-silesia.pl/cms.php?getFile=5937 (dostęp: 29.02.2016).

⁵ Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*, Warszawa 2013, s. 105–107.

poszczególnych województw, będące podstawą do wdrażania funduszy europejskich w latach 2014–2020⁶. Podstawowy priorytet strategiczny, w zakresie celu „bezpieczeństwo energetyczne i środowisko”, jest próbą sprostania rosnącemu zapotrzebowaniu na surowce i energię. Realizacja założenia oparta ma być na stosowaniu rozwiązań, które maksymalnie ograniczą negatywny wpływ na środowisko, nie hamując przy tym wzrostu gospodarczego. Planuje się zatem zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych, a także rozwój energetyki jądrowej przy odpowiednim zabezpieczeniu odpadów promieniotwórczych. Kluczowe inwestycje wiążą się z budową i rozbudową połączeń międzysystemowych na linii północ–południe, a także integracją systemów przesyłowych gazu w rejonie basenu Morza Bałtyckiego. Połączenia te wraz z rozbudową terminala skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu oraz wewnętrznej sieci przesyłowej mają być istotnymi elementami budowy regionalnego rynku gazu. Rozwiązanie pozwoli uzupełniać niedobory energii oraz zapobiegać niestabilności produkcji energii z odnawialnych źródeł energii⁷. Z kolei *Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku* (PEP 2030) czy *Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko 2020* (BEiŚ), podobnie jak strategia *Polska 2030*, przedstawiają wyłącznie ogólne cele i kierunki rozwoju krajowego sektora energetycznego. W PEP 2030 podkreślono jednak niezmierną rolę, jaką pełnią strategie rozwoju energetyki tworzone na szczeblu wojewódzkim, powiatowym lub gminnym – wspomaganie realizacji polityki energetycznej⁸. W BEiŚ poruszono m.in. tematykę bezpieczeństwa energetycznego, zwiększenia pozyskiwania rodzimych surowców energetycznych (konwencjonalnych i niekonwencjonalnych, w tym: gazu łupkowego, zamkniętego, metanu z pokładów węgla i ropy z łupków), poprawy efektywności energetycznej, nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne, modernizacji sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym wprowadzenia energetyki jądrowej⁹. Należy mieć na uwadze, iż dzięki wypełnianiu założeń długookresowych oraz pozostałych zintegrowanych strategii możliwe jest wdrażanie polityki europejskiej¹⁰.

⁶ Centralny Punkt Informacyjny FE, *Fundusze Europejskie...*, s. 1.

⁷ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, *Strategia Rozwoju Kraju 2020*, Warszawa 2012, s. 117–135.

⁸ Ministerstwo Gospodarki, *Polityka energetyczna Polski do 2030 roku*, Załącznik do Uchwały nr 202/2009 Rady Ministrów z dnia 10 listopada 2009 roku w sprawie Polityki energetycznej Polski do 2030 roku, Warszawa 2009.

⁹ Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska, *Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa do 2020*, Warszawa 2014, s. 38–40.

¹⁰ Centralny Punkt Informacyjny FE, *Fundusze Europejskie*, s. 1–2.

Wyrazem planowania strategicznego jest koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju, będąca przesłanką do sporządzania programów zawierających zadania rządowe. W dokumencie określa się uwarunkowania, cele i kierunki zrównoważonego rozwoju, które powinny być odzwierciedlone w planach zagospodarowania przestrzennego województw¹¹. W *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* (KPZK 2030) podkreśla się, iż rola węgla jako podstawowego źródła energii dla elektroenergetyki zmaleje do 57% na korzyść OZE, z których pochodzić będzie 19% energii. Oszacowano, iż 45% energii z OZE stanowić będzie energia wiatrowa, z której aż 10% wytwarzane będzie w przestrzeni morskiej. Największe farmy wiatrowe będą zlokalizowane na północy kraju, co rozwiąże problem niedoinwestowania w zakresie infrastruktury energetycznej w tym rejonie. W KPZK 2030 skupiono się także na powstaniu terminala odbioru skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu oraz gazociągu Baltic Pipe. Koncepcja zakłada również, iż w 2030 roku przez województwo przebiegać będzie jeden z rozbudowanych systemów połączeń energetycznych, wiążący Polskę z Niemcami (Neuenhagen–Vierraden–Krajnik). Poprawę bezpieczeństwa energetycznego zapewnić powinna także budowa nowej elektrowni jądrowej o dużej mocy oraz rozwój energetyki rozproszonej¹².

Należy jednak pamiętać, iż cele polityki energetycznej, zawarte w wymienionych dokumentach strategicznych, tracą na aktualności. Wynika to z przyjęcia przez kraje członkowskie nowych ambitnych założeń pakietu klimatyczno-energetycznego w październiku 2014 roku¹³. Realizacja strategii europejskiej jest zatem utrudniona. Pojawiają się również kontrowersje wokół priorytetów określonych w krajowych politykach. Zielone partie polityczne podkreślają znaczącą rolę energetyki odnawialnej (jak biomasa czy ogniwa paliwowe w transporcie) w tworzeniu polityki energetycznej, w przeciwieństwie do pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych. Proponują rozwiązanie oparte na stopniowym ograniczaniu

¹¹ M. Juchnicka, *Programowanie rozwoju a polityka zagospodarowania przestrzennego regionów Polski Wschodniej*, <http://www.bfkk.pl/old/files/Programowanie%20rozwoju%20a%20polityka%20zagospodarowania%20przestrzennego%20regionow%20polski%20wschodniej.pdf> (dostęp: 1.03.2016).

¹² Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, Załącznik do Uchwały nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 roku w sprawie przyjęcia *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* (poz. 252), s. 134–152.

¹³ European Commission, *European Council 23/24 October 2014 – Conclusions*, Brussels 2014, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/145397.pdf (dostęp: 1.03.2016).

subwencionowania energii ze źródeł kopalnych na rzecz OZE. Sprzeciw wzbudza pomysł budowy elektrowni atomowych na Pomorzu. Pojawia się wiele argumentów przeciwko planowanej inwestycji: ekonomicznych (m.in. wysokie koszty składowania odpadów), społecznych (mniejsza liczba miejsc pracy), ekologicznych (zanieczyszczenia promieniotwórcze oraz odpady radioaktywne) oraz dotyczących bezpieczeństwa (zagrożenia terrorystyczne)¹⁴. Wydobycie gazu łupkowego również jest kwestią problematyczną. Brakuje informacji o możliwych zmianach środowiskowych, skutkach włączanej do odwiertów mieszanki toksycznej czy wpływu rozwoju tego przemysłu na zasoby wodne¹⁵. Wspomniane problemy należy rozpatrzyć przy tworzeniu racjonalnej polityki energetycznej – krajowej, regionalnej czy lokalnej.

Polityka energetyczna województwa zachodniopomorskiego

Strategia rozwoju województwa jest podstawowym dokumentem, który wytycza cele i kierunki polityki regionalnej¹⁶ dla poszczególnych sektorów gospodarki w zakresie innowacyjności, nauki, społeczeństwa informacyjnego, transportu czy energetyki. W zawartej w *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego* (SRWZ) diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej podkreślono rolę regionu jako krajowego lidera w wytwarzaniu energii wiatrowej. Występujące tu najlepsze warunki wiatrowe w Polsce były przesłanką do zlokalizowania sześciu z dziesięciu największych krajowych elektrowni wiatrowych: Karścino-Mołotowo (moc 90 MW), Tymień (50 MW), Jagniątkowo (30,6 MW), Zagórze (30 MW) Cisowo (18 MW) oraz Lisewo (10,8 MW). Planuje się uruchomienie następnych – w Baniach-Kozielicach farmy wiatrowej o mocy 260 MW (a tym samym największej w Polsce), jak również zlokalizowanie siedmiu farm na terenie gminy Darłowo o łącznej mocy 180 MW. W strategii województwa kładzie się również nacisk na budowę nowoczesnych, wysokosprawnych jednostek wytwórczych w układzie skojarzonym, charakteryzujących się mniejszym oddziaływaniem na środowisko niż konwencjonalny system. W Elektrowni Szczecin planuje się zastąpienie wyeksploatowanych urządzeń wykorzystujących węgiel kamienny

¹⁴ K. Dulko, *Dyskurs ekologiczny w praktyce wybranych zielonych partii politycznych*, Kraków 2006, s. 11–13, <http://www.rybb.konin.lm.pl/pracamag.pdf> (dostęp: 1.03.2016).

¹⁵ M. Kryda, *Gminy mówią NIE gazowi łupkowemu*, „Zielone Wiadomości” 2014, nr 19 (2), s. 18, <http://zielonewiadomosci.pl/wp-content/uploads/019.pdf> (dostęp: 1.03.2016).

¹⁶ K. Przybyła, A. Kulczyk-Dynowska, *The selected aspects of Wleń municipality economic situation*, w: *Hradec Economic Days 2016*, t. 2, red. P. Jedlička, Hradec 2016, s. 401–411.

nowoczesnym kotłem fluidalnym do spalania biomasy o mocy 68 MW. Tym samym prognozuje się wzrost zapotrzebowania na biomasę, przywrócenie gruntów nieużytkowanych rolniczo, a także aktywizację terenów wiejskich. W SRWZ podkreślono także rolę poprzedniej perspektywy finansowej 2007–2013 oraz poprzedniego RPO, w ramach którego możliwe było wsparcie projektów OZE z funduszy UE¹⁷. Tym samym predyspozycje regionu, perspektywa finansowa, a także wytyczne europejskie w ramach polityki energetycznej stały się podstawą do stworzenia *Programu rozwoju sektora energetycznego województwa zachodniopomorskiego*. Program poprzedziła *Prognoza trendów rozwojowych w latach 2011–2015–2030*, w której przeanalizowano trzy scenariusze rozwoju energetyki w woj. zachodniopomorskim.

Scenariusz pierwszy, zachowawczy, zakłada ograniczenie rozwoju źródeł wytwórczych do systemowej energetyki konwencjonalnej w Zespole Elektrowni Dolna Odra, będące bezpośrednim efektem występujących barier inwestycyjnych. Scenariusz zakłada również lokalizację elektrowni jądrowych poza województwem oraz ograniczenie budowy nowych elektrowni wiatrowych po 2015 roku, ze względu na brak możliwości przyłączania do sieci elektroenergetycznej.

Drugi scenariusz prognozuje dynamiczny rozwój odnawialnych źródeł energii oraz generacji rozproszonej, będący wynikiem zminimalizowania barier formalnoprawnych wobec budowy infrastruktury sieciowej, OZE, a w szczególności lokalizacji farm wiatrowych na morzu. Planowana modernizacja oraz rozbudowa sieci przesyłowych pozwoli na zwiększenie liczby przyłączy niekonwencjonalnych źródeł energii. Zminimalizowanie strat przesyłowych oraz obsługa większej liczby odbiorców możliwe będą dzięki rozwojowi technologii sieciowych, tzw. *smart grid*. Modernizacji podlegać mają również niegdysiejsze kotłownie, w ramach których powstaną elektrociepłownie wytwarzające energię cieplną i elektryczną z wysokosprawnej kogeneracji.

Trzeci scenariusz zakłada realizację scenariusza drugiego, rozszerzonego o budowę elektrowni jądrowej oraz związanej z nią infrastruktury elektroenergetycznej.

Wizja rozwoju województwa oparta będzie na wariancie drugim, zakładającym rozwój OZE – głównie energetyki wiatrowej, a także generacji rozproszonej. Wybór strategii rozwoju został dokonany na podstawie uwarunkowań oraz wytycznych zawartych w politykach wyższego rzędu. Przygotowano także

¹⁷ *Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego*, Szczecin, czerwiec 2010.

scenariusze rozwoju rynku ciepła. Wybrano scenariusz, który prognozuje rozwój rozproszonych źródeł ciepła z zastosowaniem szerokiej gamy paliw, w szczególności OZE, włączając w to źródła pracujące w kogeneracji.

Program rozwoju sektora energetycznego zakłada również, iż produkcja energii ze źródeł odnawialnych wpłynie znacząco na wykreowanie i na rozwój rynku biomasy. Potencjalne dostawy biomasy pochodzić mogą z przemysłu drzewnego, rolno-spożywczego, leśnictwa i rolnictwa, a także odpadów biodegradowalnych czy osadów ściekowych. W zakresie innych rodzajów energii pochodzących z OZE do priorytetów inwestycyjnych zaliczono m.in. zwiększenie mocy budowli piętrzących o 20 MW do 2030 roku, poprawę efektywności energetycznej i ekonomicznej istniejących ciepłowni geotermalnych oraz zwiększanie powierzchni ogniw fotowoltaicznych¹⁸.

Realizacja celów polityki rozwojowej w zakresie energii odnawialnych pozwoli na poprawę dynamiki rozwoju społeczno-gospodarczego woj. zachodniopomorskiego, a także na osiągnięcie celów polityk krajowych i europejskich. Bariery do przezwyciężenia są wysokie nakłady inwestycyjne na technologie wykorzystujące OZE. Szansę na ich powodzenie stwarzają fundusze europejskie dostępne w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Regionalne programy operacyjne jako możliwości wsparcia finansowego przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii

Programy operacyjne zgodnie z Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2006 nr 227 poz. 1658) to „dokumenty (...) realizujące cele zawarte w narodowej strategii spójności i strategiach rozwoju (...) krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne”. Każdy program powinien dostarczyć kompleksowej wiedzy w zakresie:

- sytuacji społeczno-gospodarczej w odniesieniu do obszaru objętego programem strategicznym wraz z wynikami raportu ewaluacyjnego sporządzonego przed wdrożeniem lub zmianą programu,
- celów głównych i szczegółowych w nawiązaniu do polityk wyższego rzędu takich jak średniookresowa strategia rozwoju kraju czy narodowa strategia spójności,
- priorytetów oraz kierunków interwencji w zakresie terytorialnym,

¹⁸ *Program rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.*, 2010.

- oceny stopnia osiągnięcia wytyczonych celów oraz sposobu ich monitorowania,
- planu finansowego wraz z określeniem źródła finansowania programu, kwoty środków przeznaczonych na jego realizację oraz poszczególnych priorytetów, a także wysokości współfinansowania na poziomie programu oraz poszczególnych priorytetów,
- warunków oraz procedur obowiązujących instytucje uczestniczące w realizacji programu, sposobu koordynacji ich działań, monitoringu, ewaluacji, zarządzania, kontroli i sprawozdawczości¹⁹.

W minionej perspektywie finansowej (2007–2013) programy operacyjne stanowiły element wdrażania systemu *Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia* (NSRO). Dokument charakteryzował kierunki wsparcia z europejskich środków finansowych – Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFS) oraz Funduszu Spójności (FS). Tworzone programy operacyjne miały być tym samym skorelowane z NSRO, przy jednoczesnym uwzględnieniu zapisów *Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007–2015* oraz *Krajowego Programu Reform na lata 2005–2008*. Powstały tym samym krajowe programy operacyjne: Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ), Innowacyjna Gospodarka (POIG), Kapitał Ludzki (POKL), Rozwój Polski Wschodniej (PORPW), Pomoc Techniczna (POPT), programy regionalne: Program Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT) oraz 16 regionalnych programów operacyjnych (RPO), które miały pozwolić na osiągnięcie wytyczonych celów sektorowych oraz horyzontalnych. Utworzenie 16 RPO doprowadziło do decentralizacji programowania rozwoju regionalnego²⁰.

W nowej perspektywie finansowej (2014–2020) dokonano podziału funduszy strukturalnych na krajowe programy operacyjne: Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ), Inteligentny Rozwój (POIR), Wiedza, Edukacja, Rozwój (POWER), Polska Cyfrowa (POPC), Polska Wschodnia (POPW), Pomoc Techniczna (POPT) oraz Regionalne Programy Operacyjne²¹. Programy służą realizacji 11 celów tematycznych określonych Umową partnerską z dnia 23 maja 2014 roku. Wspieranie

¹⁹ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

²⁰ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, *Polska. Narodowe strategiczne ramy odniesienia 2007–2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie narodowe. Strategia spójności. Dokument zaakceptowany przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 r.*, Warszawa 2006, s. 85–90.

²¹ Najwyższa Izba Kontroli, *Informacja o wynikach kontroli. Przygotowanie systemu wdrażania polityki strukturalnej na lata 2014–2020*, 2014, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,7304,vp,9200.pdf> (dostęp: 4.03.2016).

wykorzystywania OZE w Polsce zostało ujęte w ramach celu tematycznego 4 (CT 4) – „wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach”²².

**Nakłady na priorytety inwestycyjne z zakresu OZE
w ramach RPO województwa zachodniopomorskiego
a realizacja kluczowych kierunków działań polityki energetycznej**

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego (RPO WZP) obejmuje łącznie 32 priorytety inwestycyjne w ramach 10 celów tematycznych oraz 10 osi priorytetowych, na których realizację przeznaczona zostanie nakłady w wysokości 1,6 mld EUR. Działania w zakresie OZE zostały przypisane do osi priorytetowej „gospodarka niskoemisyjna”, w ramach CT 4. W obrębie CT 4 wytyczono cztery priorytety inwestycyjne oraz ich cele szczegółowe.

Pierwszy z priorytetów („promowanie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych”) zakłada zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii przez OZE. W związku z tym wsparciem objęta zostanie działalność związana z produkcją energii z biomasy, biogazu i energii słonecznej. Dofinansowanie uzyskają także inwestycje wiążące się z budową, modernizacją i rozbudową jednostek produkujących energię elektryczną i/lub ciepło z OZE (przede wszystkim z biomasy, biogazu i energii słonecznej). Finansowaniem objęta zostanie także infrastruktura niezbędna do przyłączenia do sieci przesyłowej oraz inwestycje w zakresie budowy źródeł kogeneracyjnych wykorzystujących OZE.

Drugi priorytet („wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym”) zakłada modernizację energetyczną budynków wykorzystujących niekonwencjonalne źródła energii.

Kolejny priorytet („promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu”) przewiduje finansowanie niskoemisyjnych systemów transportowych oraz promocję czystych i ekologicznych pojazdów.

²² Ministerstwo Infrastruktury i Środowiska, *Programowanie Perspektywy Finansowej 2014–2020 – Umowa Partnerstwa*, 2014, s. 77–87.

Ostatni z priorytetów („promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe”) zakłada objęcie wsparciem inwestycji z zakresu budowy jednostek wytwarzających energię elektryczną oraz ciepło w wysokosprawnej kogeneracji, a także przyłączy do sieci. Dofinansowaniem zostaną objęte również działania związane z przebudową jednostek wytwarzających energię cieplną w wysokosprawnej kogeneracji.

Środki na realizację priorytetów inwestycyjnych 4a, 4c, 4e, 4g pochodzą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), a całkowite wsparcie dla ich realizacji wynosi 217 711 416 EUR, co stanowi 13,59% udziału łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego, gdzie wsparcie na realizację 4c wyniosło 40 576 416 EUR (2,53% w stosunku do całkowitego wsparcia programu), 4a – 67 135 000 EUR (4,19%), 4e – 100 000 000 EUR (6,25%), 4g – 10 000 000 EUR (0,62 %) ²³.

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 roku, realizujące ramy i zasady wykonania środków finansowych, wymaga dokonania klasyfikacji planowanych w ramach RPO typów interwencji zgodnie ze stworzoną klasyfikacją kategorii (opisanej słownie oraz kodem) i zakresu interwencji (wyrażonego w EUR). Dokonano tym samym przeglądu oraz analizy zakresu, kategorii interwencji oraz procentowego udziału nakładów na poszczególne kategorie interwencji wymienione w ramach CT 4. Pozwoliło to ocenić, jaki odsetek nakładów w ramach CT 4 przeznaczony jest na kategorie interwencji dotyczących *stricte* produkcji energii ze źródeł odnawialnych (wiatr, słońce, biomasa, pozostałe) oraz magazynowanie i przesył energii elektrycznej. Pozwoliło także oszacować, jaki odsetek nakładów przeznaczony jest na inne interwencje, tj. renowację infrastruktury publicznej lub budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, wysokosprawną kogenerację czy infrastrukturę na potrzeby czystego transportu miejskiego (tab. 1).

²³ *Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego*, Szczecin 2015, s. 67–90, http://www.rpo.wzp.pl/sites/default/files/dokument_rpo_15.pdf (dostęp: 3.03.2016).

Tabela 1. Zakres oraz kategorie interwencji obejmujące realizację zadań z zakresu OZE w ramach RPO województwa zachodniopomorskiego (RPO WZP)

Kod	Kategoria interwencji	Zakres interwencji (w EUR)	Procentowy udział nakładów
005	energia elektryczna (magazynowanie i przesył)	1 000 000,00	0,46
009	energia odnawialna: wiatrowa	16 626 158,87	7,64
010	energia odnawialna: słoneczna	9 408 657,91	4,32
011	energia odnawialna: z biomasy	38 766 566,74	17,81
012	pozostałe rodzaje energii odnawialnej (w tym hydroelektryczna, geotermalna i morska) oraz integracja energii odnawialnej (w tym magazynowanie, zamiana energii elektrycznej na gaz oraz infrastruktura wytwarzania energii odnawialnej z wodoru)	1 333 616,48	0,61
013	renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	27 576 416,00	12,67
014	renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	20 000 000,00	9,19
016	wysokosprawna kogeneracja i centralne ogrzewanie	10 000 000,00	4,59
043	infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)	67 950 000,00	31,21
044	inteligentne systemy transportowe (w tym wprowadzenie zarządzania popytem, systemy poboru opłat, informatyczne systemy monitorowania, kontroli i informacji)	4 950 000,00	2,27
090	ścieżki rowerowe i piesze	20 000 000,00	9,19
101	finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	100 000,00	0,05
Suma		217 711 416,00	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie RPO WZP.

Zauważyć można, iż największy odsetek nakładów na inwestycje z zakresu OZE w ramach RPO WZP przypisano do kategorii nr 044 – infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor), której zakres interwencji określono na poziomie 67 950 000 EUR, co stanowi 31,21% udziału nakładów na inwestycje z zakresu OZE. Kolejną kategorią interwencji, odznaczającą się najwyższym procentowym udziałem nakładów na realizację inwestycji z zakresu energii odnawialnych, była energia odnawialna: z biomasy (kod 011), na którą przeznaczono 38 766 566,74 EUR (17,81%), renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty

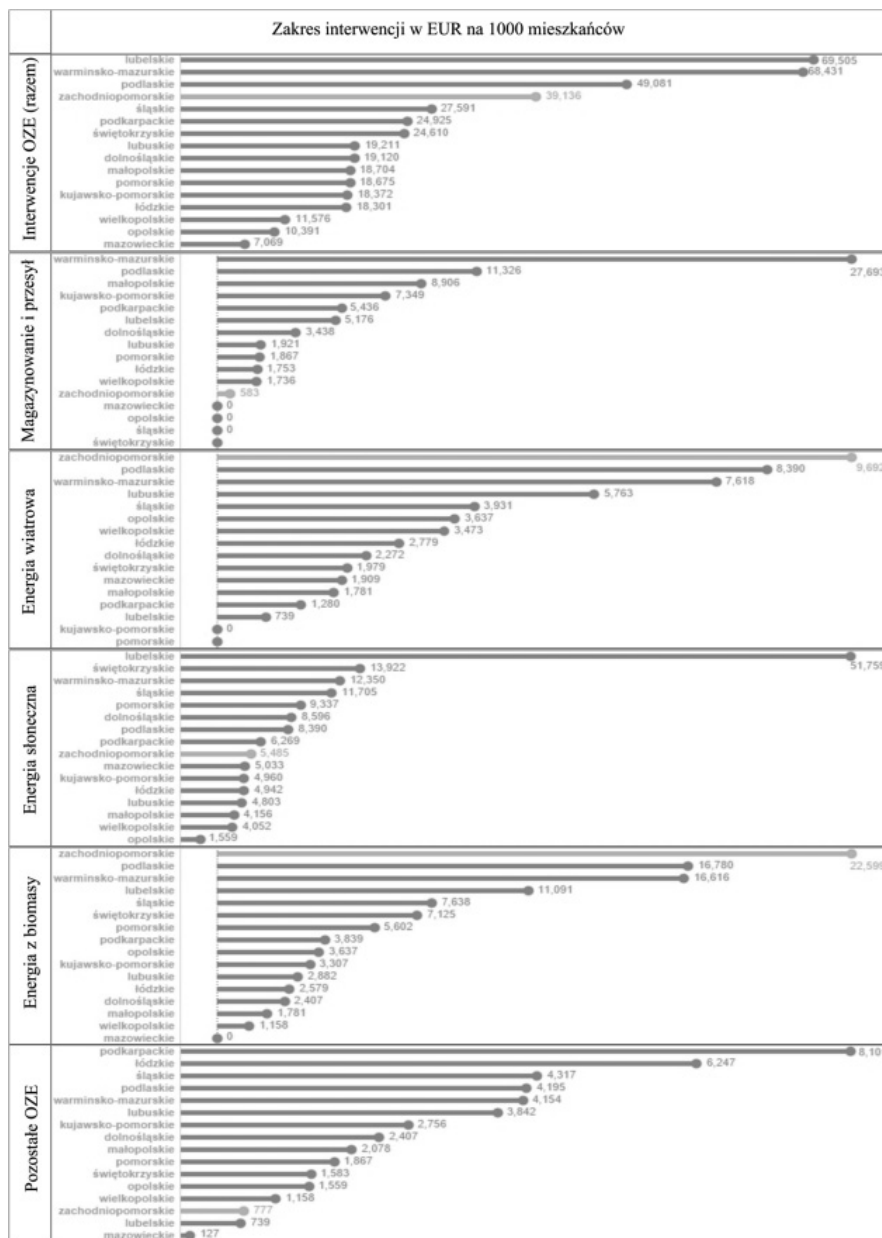
demonstracyjne i środki wsparcia (kod 013) – 27 576 416 EUR (12,67%), renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia (kod 014) – 20 000 000 EUR (9,19%), ścieżki rowerowe i piesze (kod 090) – 20 000 000 EUR (9,19%), energia odnawialna: wiatrowa (kod 009) – 16 626 158,87 EUR (7,64%).

Najmniejsze nakłady interwencyjne przeznaczono na finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR) (kod 101) – 100 000 EUR (0,05%) oraz na kategorię interwencji – energia elektryczna (magazynowanie i przesył) (kod 005) – 1 000 000 EUR (0,46%).

W ocenie autorów dostępne środki finansowe w ramach RPO WZP będą stymulować rozwój energii odnawialnych w woj. zachodniopomorskim. Wdrażanie funduszy europejskich pozwoli na wzrost udziału energii produkowanej z wiatru, biomasy, a także na poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej czy produkcję ciepła w wysoko-sprawnej kogeneracji. Fundusze strukturalne pozwolą tym samym na realizację priorytetów rozwojowych regionu, ale także polityk krajowych i europejskich.

Zachodniopomorskie na tle innych regionów

Nowa perspektywa finansowa stwarza szansę na realizację celów europejskiej polityki w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, które umożliwiają europejskie fundusze rozwoju (EFRR, EFS) dostępne w ramach RPO. Przegląd 16 programów operacyjnych wykazał, iż w ramach CT 4 możliwe jest uzyskanie dofinansowania na inwestycje **ściśle** związane z produkcją i przesyłem OZE oraz takie, które zakładają uzupełniające, często nieobligatoryjne, wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych. Chcąc dokonać bardziej szczegółowej analizy, autorzy zdecydowali się porównać zachodniopomorskie z innymi województwami, uwzględniając zakres oraz kategorie interwencji, jak: energia elektryczna (magazynowanie i przesył), energia odnawialna (wiatrowa, słoneczna, z biomasy i pozostałe, w tym hydroelektryczna, geotermalna i morska) oraz integracja energii odnawialnej (w tym magazynowanie, zamiana energii elektrycznej na gaz oraz infrastruktura wytwarzania energii odnawialnej z wodoru). Kategorie oraz zakres interwencji w EUR (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) przeanalizowane na podstawie RPO przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1. Zakres interwencji i kategorie interwencji obejmujące realizację zadań z zakresu OZE w ramach poszczególnych RPO

Źródło: opracowanie własne na podstawie 16 RPO.

Całkowity zakres interwencji (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców), jaki założono na OZE w RPO WZP, stanowił 39 134 EUR. Województwo uplasowało się tym samym na czwartej pozycji w rozpatrywanej kategorii. Pierwsze trzy województwa – lubelskie, warmińsko-mazurskie oraz podlaskie – przeznaczyły na wszystkie kategorie interwencji kolejno: 69 505 EUR, 68 431 EUR, 49 081 EUR, czyli średnio półtora razy więcej niż zachodniopomorskie. Na pozycjach piątej i niższych w rankingu uplasowały się województwa: śląskie (27 591 EUR), podkarpackie (24 925 EUR), świętokrzyskie (24 610 EUR), lubuskie (19 211 EUR), dolnośląskie (19 120 EUR), małopolskie (18 704 EUR), pomorskie (18 675 EUR), kujawsko-pomorskie (18 372 EUR), łódzkie (18 301 EUR), wielkopolskie (11 576 EUR), opolskie (10 391 EUR) oraz mazowieckie (7 069 EUR). Zauważalna jest znacząca różnica pomiędzy zachodniopomorskim a najniższym w rankingu woj. mazowieckim. Całkowite nakłady na interwencje z zakresu OZE różnią się między tymi dwoma regionami ponad pięciokrotnie.

W kolejnej kategorii interwencji zachodniopomorskie znalazło się na 12. pozycji w rankingu, uzyskując za województwami: świętokrzyskim, śląskim oraz opolskim (nie uwzględniając zakresu interwencji na kategorię) zakres w wysokości 583 EUR na 1000 mieszkańców na magazynowanie i przesył energii elektrycznej. Wartość ta była 47-krotnie mniejsza od największego zakresu interwencji (27 693 EUR) założonego przez woj. warmińsko-mazurskie.

Zachodniopomorskie zdominowało kategorię energia odnawialna wiatrowa, zakładając na jej realizację 9692 EUR. W pierwszej czwórce uplasowały się również województwa: podlaskie, warmińsko-mazurskie oraz lubuskie. Nakładów na tę kategorię nie przewidziano w ramach RPO województw pomorskiego oraz kujawsko-pomorskiego. Z kolei w RPO lubelskim przeznaczono na tę kategorię 739 EUR, czyli 13-krotnie mniej niż w przypadku RPO WZP.

Na kategorię energia odnawialna słoneczna zachodniopomorskie przeznaczyło 5485 EUR, zajmując tym samym dziewiątą pozycję w rankingu. Wartość ta była prawie dziesięciokrotnie mniejsza od największego zakresu interwencji (51 759 EUR) woj. lubelskiego oraz niemal pięciokrotnie wyższa od najmniejszego – opolskiego (1559 EUR).

Podobnie jak w przypadku energii wiatrowej, tak i w przypadku energii z biomasy zachodniopomorskie wiodzie prym, zakładając zakres interwencji na poziomie 22 599 EUR. Województwo mazowieckie nie uwzględniło środków na realizację tej kategorii, dlatego porównania dokonano z kolejną najniższą

wartością zakresu interwencji. Tym samym w porównaniu z wielkopolskim (1158 EUR) zakres ten jest większy ponad 19-krotnie.

W odniesieniu do kategorii rozpatrującej pozostałe źródła energii odnawialnych zachodniopomorskie uwzględniło w RPO 777 EUR na wspomniany cel, plasując się na 13. miejscu w rankingu w tej kategorii. Zakres interwencji był ponad dziesięciokrotnie niższy niż w przypadku ulokowanego na pierwszej pozycji woj. podkarpackiego (8 101 EUR).

Zapoznając się z *Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego*, dokumentami strategicznymi niższego i wyższego rzędu, a także porównując region z innymi, można wyciągnąć następujące wnioski. Zachodniopomorskie przeznacza jedno z najwyższych nakładów na rozwój odnawialnych źródeł energii w ramach RPO. Dokonując szczegółowej analizy podziału środków, można zauważyć, iż największy nacisk położono na rozwój energii pochodzącej z biomasy oraz energii wiatrowej. Obrana koncepcja wynika z uwarunkowań naturalnych regionu, wdrażanych celów rozwojowych województwa, a także polityk wyższego rzędu. Wdrażanie środków na realizację celów polityki europejskiej w zakresie OZE pozwoli również na realizację regionalnych celów polityki rozwoju, a w rezultacie na poprawę rozwoju społeczno-gospodarczego, konkurencyjności oraz poziomu życia mieszkańców. W konsekwencji doprowadzi do realizacji nałożonych na Polskę europejskich celów w zakresie polityki energetycznej.

Podsumowanie

Regionalne programy operacyjne są szansą na realizację założeń polityki europejskiej, tj. bezpieczeństwa energetycznego, ochrony środowiska oraz wzrostu gospodarczego. Finansowanie działań w zakresie OZE pozwoli na realizację trzech podstawowych celów na poziomie Wspólnoty Europejskiej: ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia zużycia energii oraz zwiększenia udziału energii odnawialnej. Proponowane priorytety inwestycyjne RPO WZP pozwalają tym samym na osiągnięcie celów rozwojowych na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym. W efekcie podjęte działania mogą doprowadzić do wzrostu oraz wyrównania się poziomu rozwoju regionów, wzmocnienia ich znaczenia, konkurencyjności, innowacyjności, rynku pracy czy w efekcie – poprawy jakości życia mieszkańców.

Zauważalne jest, iż poszczególne programy operacyjne dysponują innymi środkami na wzrost znaczenia energii odnawialnej oraz inaczej nimi zarządzają. Każdy z opracowanych RPO uwzględnia w ramach kategorii interwencji wsparcie produkcji energii słonecznej, pozostałych (m.in. geotermalnej) oraz infrastruktury do magazynowania i przesyłu energii elektrycznej. Zauważalna jest konsekwencja w rozporządzaniu środkami RPO WZP na realizację poszczególnych kategorii inwestycyjnych – zgodnie z celami strategicznymi zawartymi w *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego*. W ramach RPO największy udział środków przekazano na energię z biomasy oraz wiatrową. Zakres i kierunek interwencji jest tym samym zgodny z priorytetami polityki regionalnej oraz wyższego szczebla.

Nie można określić, w jakim stopniu takie działania pozwolą na zwiększanie się udziału energii odnawialnej – całkowite czy częściowe osiągnięcie wytyczonych ambitnych celów polityki europejskiej. Wiadomo natomiast, że pozwalają na podjęcie niezwykle kosztowych działań w zakresie poprawy efektywności energetycznej oraz wzrostu udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym bilansie wytworzonej energii. Dlatego tak ważnym aspektem jest upowszechnianie wiedzy o możliwości wsparcia finansowego przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii.

Bibliografia

Opracowania

- Dulko K., *Dyskurs ekologiczny w praktyce wybranych zielonych partii politycznych*, Kraków 2006, <http://www.rybb.konin.lm.pl/pracamag.pdf> (dostęp: 1.03.2016).
- European Commission, *European Council 23/24 October 2014 – Conclusions*, Brussels 2014, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/145397.pdf (dostęp: 1.03.2016).
- Centralny Punkt Informacyjny FE, *Fundusze Europejskie 2014–2020. Cz. 1. Założenia, strategie, dokumenty*, www.enterprise.fundusz-silesia.pl/cms.php?getFile=5937 (dostęp: 29.02.2016).
- Gawlikowska-Fyk A., *Nowy pakiet klimatyczno-energetyczny do 2030 r.*, „Biuletyn Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych” 2014, nr 8 (1120), https://www.pism.pl/files/?id_plik=16213 (dostęp: 29.02.2016).
- Juchnicka M., *Programowanie rozwoju a polityka zagospodarowania przestrzennego regionów Polski Wschodniej*, http://www.bfkk.pl/old/_files/Programowanie%20rozwoju%20a%20polityka%20zagospodarowania%20przestrzennego%20regionow%20polski%20wschodniej.pdf (dostęp: 1.03.2016).

- Kryda M., *Gminy mówią NIE gazowi łupkowemu*, „Zielone Wiadomości” 2014, nr 19 (2), s. 18, <http://zielonewiadomosci.pl/wp-content/uploads/019.pdf> (dostęp: 1.03.2016).
- Najwyższa Izba Kontroli, *Informacja o wynikach kontroli. Rozwój i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii elektrycznej*, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,4068,vp,5176.pdf> (dostęp: 29.02.2016).
- Najwyższa Izba Kontroli, *Informacja o wynikach kontroli. Przygotowanie systemu wdrażania polityki strukturalnej na lata 2014–2020*, 2014, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,7304,vp,9200.pdf> (dostęp: 4.03.2016).
- Przybyła K., Kulczyk-Dynowska A., *The selected aspects of Wleń municipality economic situation*, w: *Hradec Economic Days 2016*, t. 2, red. P. Jedlička, Hradec 2016, s. 401–411.
- Ruszel M., *Polska perspektywa pakietu energetyczno-klimatycznego*, „Nowa Energia” 2009, nr 4 (10), s. 5–8, http://ik.org.pl/cms/wp-content/uploads/2011/05/Polska-perspektywa-pakietu-energetyczno-klimatycznego_-M.-Ruszel-nr-4_2009_NE.pdf (dostęp: 24.03.2015).

Akty prawne, dokumenty strategiczne

- Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*, Warszawa 2013.
- Ministerstwo Infrastruktury i Środowiska, *Programowanie Perspektywy Finansowej 2014–2020 – Umowa Partnerstwa*, 2014.
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, Załącznik do Uchwały nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 roku w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (poz. 252).
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, *Polska. Narodowe strategiczne ramy odniesienia 2007–2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie narodowe. Strategia spójności. Dokument zaakceptowany przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 r.*, Warszawa 2006.
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, *Strategia Rozwoju Kraju 2020*, Warszawa 2012.
- Ministerstwo Gospodarki, *Polityka energetyczna Polski do 2030 roku*, Załącznik do Uchwały nr 202/2009 Rady Ministrów z dnia 10 listopada 2009 roku w sprawie Polityki energetycznej Polski do 2030 roku, Warszawa 2009.
- Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska, *Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa do 2020*, Warszawa 2014.
- Program rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.*, 2010.
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego*, Szczecin, czerwiec 2010.
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Dz.U. 2006 nr 227, poz. 1658.

Regionalne programy operacyjne

- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014–2020*, <http://rpo.dolnyslask.pl/wp-content/uploads/2015/08/RPO-WD-2014-2020.pdf> (dostęp: 3.03.2016).
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020*, http://www.mojregion.eu/files/dokumenty%20rpo/dokumenty_prawne/RPO%20WK-P/RPO%20WK-P%202014-2020%20zatw%20%20przez%20KE%2016.12.2014%20r.pdf (dostęp: 3.03.2016).
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020*, <http://www.npf.rpo.lubelskie.pl/widget/file/get/1426769848305998.pdf/Projekt%2BRegionalnego%2BProgramu%2BOperacyjnego%2BWojew%25C3%25B3dzstwa%2BLubelskiego%2Bna%2Blata%2B2014-2020%2B%255Bwer.%2Bpo%2Bakceptacji%2BKE%255D/> (dostęp: 3.03.2016).
- Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020*, http://rpo2020.lubuskie.pl/program-rpo-lubuskie-2020/rpo-l2020_v7_zwl_20-01-15-2/ (dostęp: 3.03.2016).
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014–2020*, http://www.rpo.lodzkie.pl/images/prawo-i-dokumenty/RPO_WL_2014_2020_31_12_2014.pdf (dostęp: 3.03.2016).
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego 2014–2020*, http://www.rpo.malopolska.pl/download/program-regionalny/o-programie/zapoznaj-sie-z-prawem-i-dokumentami/regionalny-program-operacyjny-2014-2020/2015/03/RPO_WM_2014-2020.pdf (dostęp: 3.03.2016).
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014–2020*, <http://www.funduszedlamazowska.eu/dokument/zapoznaj-sie-z-prawem-i-dokumentami/regionalny-program-operacyjny-województwa-mazowieckiego-2014-2020.html> (dostęp: 3.03.2016).
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014–2020*, <http://rpo.opolskie.pl/wp-content/uploads/2015/04/RPO-WO-2014-2020.pdf> (dostęp: 3.03.2016).
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020*, http://www.rpo.podkarpackie.pl/attachments/article/278/RPO%20WP%202014-2020_03%2003%202015.pdf (dostęp: 3.03.2016).
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020*, https://rpo.wrotapodlasia.pl/pl/dowiedz_sie_wiecej_o_programie/zapoznaj_sie_z_prawem_i_dokument/regionalny-program-operacyjny-wo.html (dostęp: 3.03.2016).
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014–2020*, <http://www.rpo.pomorskie.eu/documents/10184/21711/Tekst+RPO+WP+2014-2020/a4b-90c91-683a-4838-87ed-8aa562807d70> (dostęp: 3.03.2015).
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014–2020*, https://rpo.slaskie.pl/dokument/rpo_wsl_2014_2020_przyjety_przez_ke_18_12_2014_r (dostęp: 3.03.2016).

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020, <http://www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/zapoznaj-sie-z-prawem-i-dokumentami/dokumenty-regionalne/item/152-regionalny-program-operacyjny-wojewodztwa-swietokrzyskiego-na-lata-2014-2020> (dostęp: 3.03.2016).

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020, <http://rpo.warmia.mazury.pl/plik/3/regionalny-program-operacyjny-wojewodztwa-warmińsko-mazurskiego-na-lata-2014-2020> (dostęp: 3.03.2016).

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014–2020 WRPO 2014+, http://www.wrpo.wielkopolskie.pl/system/file_resources/attachments/000/000/438/original/WRPO_2014__wersja_zatwierdzona_przez_KE.pdf?1431498290 (dostęp: 3.03.2016).

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin 2015, http://www.rpo.wzp.pl/sites/default/files/dokument_rpo_15.pdf (dostęp: 3.03.2016).

ABSTRAKT

Polityka Unii Europejskiej nakłada na Polskę obligatoryjne cele związane ze wzrostem produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (OZE). Realizacja inwestycji OZE wymaga wysokich nakładów finansowych, czemu sprzyjać mogą środki wdrażane w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. W pracy przedstawiono cele polityk krajowych oraz regionalnych wobec województwa zachodniopomorskiego w zakresie inwestycji w sektor energetyczny. Analizie poddano podział środków strukturalnych na realizację priorytetów inwestycyjnych dotyczących rozwoju odnawialnych źródeł energii w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego*. Dokonano również porównania planowanych nakładów inwestycyjnych w zakresie rodzajów OZE zaplanowanych w woj. zachodniopomorskim w odniesieniu do pozostałych województw.

THE REGIONAL OPERATIONAL PROGRAMME OF THE WEST POMERANIAN VOIVODESHIP AS AN INSTRUMENT OF SUPPORT IN TERMS OF RENEWABLE ENERGY SOURCES

ABSTRACT

The policy of the European Union imposes obligatory goals on Poland, related to increasing the production of energy derived from renewable sources (RES). Realising the RES investments requires considerable financial efforts, which can be supported by the resources provided within the Regional Operational Programmes. The article describes

the goals of domestic and regional policies towards the West Pomeranian voivodeship in terms of investments in the energy sector. An analysis of the distribution of structural resources for the realisation of investment priorities in relation to the development of renewable energy sources in the Regional Operational Programme for the West Pomeranian Voivodeship was conducted. A comparison of the planned investment expenditures in terms of the types of RES for the West Pomeranian voivodeship in the context of other voivodeships was made as well.